

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (suuri jaosto)

22 päivänä helmikuuta 2005 *

Asiassa C-141/02 P,

jossa on kyse EY:n tuomioistuimen perussäännön 49 artiklaan perustuvasta valituksesta, joka on pantu vireille 15.4.2002,

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinnään W. Mölls ja K. Wiedner, prosessi-osoite Luxemburgissa,

valittajana,

jota tukee

Ranskan tasavalta, asiamiehinnään G. de Bergues ja F. Million, prosessiosoite Luxemburgissa,

väliintulijana muutoksenhakuasteessa,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

ja jossa valittajan vastapuolina ja muina osapuolina ovat

T-Mobile Austria GmbH, aiemmin max.mobil Telekommunikation Service GmbH, kotipaikka Wien (Itävalta), edustajinaan Rechtsanwalt A. Reidlinger, Rechtsanwalt M. Esser-Wellié ja Rechtsanwalt T. Lübbig, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana ensimmäisessä oikeusasteessa,

Alankomaiden kuningaskunta, asiamiehenään H. G. Sevenster, prosessiosoite Luxemburgissa,

väliintulijana ensimmäisessä oikeusasteessa,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (suuri jaosto),

toimien kokoonpanossa: presidentti V. Skouris, jaostojen puheenjohtajat P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas ja A. Borg Barthet sekä tuomarit J.-P. Puissochet (esittelevä tuomari), R. Schintgen, N. Colneric, S. von Bahr, M. Ilešič, J. Malenovský, J. Klučka ja U. Löhms,

julkisasiamies: M. Poiares Maduro,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies M.-F. Contet,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 7.9.2004 pidetyssä istunnossa esitetyn,

kuultuaan julkisasiamiehen 21.10.2004 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Euroopan yhteisöjen komissio on muutoksenhaussa vaatinut yhteisöjen tuomioistuinta kumoamaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-54/99, max.mobil vastaan komissio, 30.1.2002 antaman tuomion (Kok. 2002, s. II-313; jäljempänä valituksenalainen tuomio), jossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ottaa tutkittavaksi max.mobil Telekommunikation Service GmbH -nimisen yhtiön, josta on sittemmin tullut T-Mobile Austria GmbH (jäljempänä max.mobil), sellaisesta komission kirjeestä nostaman kumoamiskanteen, joka on päivätty 11.12.1998 ja jossa komissio ilmoitti, että se ei nosta jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisestä koskevaa kannetta Itävallan tasavaltaa vastaan (jäljempänä riidanalainen toimi).

Asian taustalla olevat tosiseikat

- 2 Ensimmäinen Itävallan kannettavien puhelinten verkkopalvelujen markkinoilla aloittanut GSM-verkko-operaattori oli Mobilkom Austria AG (jäljempänä Mobilkom), jonka osakkeista osan omistaa edelleen Itävallan valtio Post und Telekom Austria AG -nimisen yhtiön (jäljempänä PTA) kautta. Kantajana ensimmäisessä oikeusasteessa ollut max.mobil on Itävallan oikeuden mukaan perustettu yhtiö, joka

tuli näille markkinoille vuoden 1996 lokakuussa toisena GSM-operaattorina. Kolmas operaattori Connect Austria GmbH (jäljempänä Connect Austria) valittiin tarjouskilpailun perusteella vuoden 1997 elokuun alussa ja aloitti samoilla markkinoilla.

- 3 Ennen max.mobilin tuloa kannettavien puhelinten verkkopalvelujen markkinoille Österreichische Post- und Telegraphenverwaltung (Itävallan posti- ja lennätinlaitos) oli lakiin perustuvassa monopoliasemassa matkapuhelinpalveluiden markkinoilla, ja se hyödynsi C-Netz- ja D-Netz-nimisiä analogisia matkapuhelinverkkoja ja A1-nimistä GSM-verkkoa. Tämä monopoliasema annettiin 1.6.1996 Mobilkomille, joka oli PTA:n uusi tytäryhtiö.
- 4 Max.mobil toimitti komissiolle 14.10.1997 kantelun, jossa se pyysi komissiota toteamaan, että Itävallan tasavalta oli rikkonut EY:n perustamissopimuksen 86 artiklaa ja 90 artiklan 1 kohtaa (joista on tullut EY 82 artikla ja EY 86 artiklan 1 kohta) yhdessä tarkasteltuina. Tässä kantelussa riitautetaan se, ettei max.mobililta ja Mobilkomilta ole vaadittu erisuuruksia maksuja, sekä Mobilkomille näiden maksujen maksamisen osalta myönnetty edut.
- 5 Max.mobil väitti tässä kantelussa lisäksi, että yhteisön oikeutta on rikottu yhtäältä, kun Itävallan viranomaiset ovat taajuuksia jakaessaan vahvistaneet Mobilkomille myönnettyt etuudet oikeudellisesti, ja toisaalta, kun PTA on antanut tytäryhtiölleen Mobilkomille tukea GSM-verkon perustamista ja hyödyntämistä varten.

- 6 Max.mobil toimitti komissiolle 22.4.1998 lisämuistion, jossa se täsmensi tiettyjä asemaansa liittyviä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja. Komission kanssa 14.7.1998 pidetyn kokouksen jälkeen kantaja toimitti 27.7.1998 toisen lisämuistion.
- 7 Komissio lähetti 11.12.1998 max.mobilille kirjeen, jota ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen käsittelemä asia koski ja jossa se totesi hylkäävänsä osittain tämän 14.10.1997 tekemän kantelun. Tältä osin komissio totesi erityisesti seuraavaa:

”[Sen, ettei Mobilkomille ole määrätty suurempaa maksua kuin yrityksellenne,] osalta komissio katsoo — —, että te ette ole esittänyt riittäviä todisteita sellaisesta valtion toimenpiteestä, joka olisi saanut Mobilkomin käyttämään määräävää markkina-asemaansa väärin. Komissio on tähänastisessa ratkaisukäytännössään aloittanut jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan menettelyn samankaltaisissa tapauksissa ainoastaan silloin, kun jäsenvaltio on määrännyt uudelle markkinoille tulleelle yritykselle suuremman maksun kuin markkinoilla jo toimivalle yritykselle (ks. GSM-matkapuhelinliikenteen toiselle toiminnanharjoittajalle asetetuista ehdoista Italiassa 4.10.1995 tehty komission päätös, EYVL L 280, 23.11.1995).”

Oikeudenkäyntimenettely ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa

- 8 Kantaja nosti kanteen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 22.2.1999 saapuneella kannekirjelmällä, jossa vaadittiin riidanalaisen toimen osittaista kumoamista siltä osin kuin siinä hylättiin kantelu.

- 9 Komissio esitti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 31.3.1999 saapuneella erillisellä kirjelmällä oikeudenkäyntiväitteen yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 114 artiklan 1 kohdan nojalla. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin päätti 17.9.1999 antamallaan määräyksellä käsitellä oikeudenkäyntiväitteen pääasian yhteydessä.
- 10 Alankomaiden kuningaskunta pyysi 15.7.1999 saada osallistua oikeudenkäyntiin tukeakseen komission vaatimuksia. Toisen jaoston puheenjohtaja hyväksyi tämän väliintulohakemuksen 17.9.1999 antamallaan määräyksellä.
- 11 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin päätti esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella aloittaa suullisen käsittelyn. Prosessinjohtotoimenpiteenä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin pyysi asianosaisia vastaamaan tiettyihin kirjallisiin kysymyksiin.
- 12 Asianosaisten lausumat ja vastaukset ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin kuultiin 2.5.2001 pidetyssä istunnossa.
- 13 Max.mobil vaati, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin
- kumoaa riidanalaisen päätöksen siltä osin kuin siinä hylätään sen kantelu
 - velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

- 14 Komissio vaati Alankomaiden kuningaskunnan tukemana, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

- jättää kanteen tutkimatta tai toissijaisesti hylkää sen perusteettomana

- velvoittaa max.mobilin korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Valituksenalainen tuomio

- 15 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin täsmensi valituksenalaisessa tuomiossa alustavissa huomioissaan ratkaisunsa asiayhteyttä ja yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-107/95 P, Bundesverband der Bilanzbuchhalter vastaan komissio, 20.2.1997 antaman tuomion (Kok. 1997, s. I-947) soveltamisalaa ja käsitteli ensin kanteen tutkittavaksi ottamista ja tämän jälkeen sen hyväksyttävyyttä.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen alustavat huomiot

- 16 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi ensin valituksenalaisen tuomion 48 kohdassa, että kantelun huolellinen ja puolueeton käsittely perustuu yksilöllisten tilanteiden hyvää hallintotapaa koskevaan oikeuteen, joka on osa jäsenvaltioiden valtiosääntöperinteelle yhteisiä oikeusvaltion yleisiä periaatteita ja joka vahvistetaan Nizzassa 7.12.2000 annetun Euroopan unionin perusoikeuskirjan (EYVL C 364, s. 1; jäljempänä perusoikeuskirja) 41 artiklan 1 kohdassa.

- 17 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi tämän jälkeen valituksenalaisen tuomion 49 ja 51 kohdassa, että huolellista ja puolueetonta tutkimista koskeva velvollisuus on asetettu komissiolle EY:n perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan (joista on tullut EY 81 ja EY 82 artikla) sääntelemillä aloilla sekä EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan (josta on muutettuna tullut EY 87 artikla) ja EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan (josta on tullut EY 88 artikla) yhteydessä. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi kuitenkin, että perustamissopimuksen 90 artiklaa on sovellettava kuten kilpailua koskevia perustamissopimuksen määräyksiä, joissa vahvistetaan nimenomaisesti kantelijoiden menettelyoikeudet. Sen mielestä max.mobil on vastaavassa tilanteessa kuin mitä tarkoitetaan 6 päivänä helmikuuta 1962 annetun neuvoston asetuksen N:o 17 (perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan ensimmäinen täytäntöönpanoasetus; EYVL 1962, 13, s. 204) 3 artiklassa, minkä perusteella se voi tehdä kantelun komissiolle.
- 18 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi lopulta valituksenalaisen tuomion 52 ja 53 kohdassa, että huolellista ja puolueetonta tutkimista koskeva velvollisuus perustuu komissiolle asetettuun yleiseen valvontavelvollisuuteen. Tätä velvollisuutta sovelletaan samalla tavoin perustamissopimuksen 85, 86, 90, 92 ja 93 artiklan yhteydessä, vaikka näiden velvoitteiden täyttämistavat vaihtelevat niiden erityisten alojen mukaan, joilla niitä sovelletaan, ja erityisesti niiden menettelyllisten oikeuksien mukaan, jotka perustamissopimuksessa tai johdetussa yhteisön oikeudessa on näillä aloilla nimenomaisesti myönnetty niille, joita asia koskee. Näin ollen komission väitteillä, joiden mukaan yhtäältä perustamissopimuksen 90 artiklan 3 kohdalla ei anneta yksityisille oikeussubjekteille mitään asemaa ja toisaalta yksityisten oikeussubjektien suoja taataan suoraan jäsenvaltioille asetetuilla velvoitteilla, ei ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen mukaan ollut merkitystä.
- 19 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin erotti valituksenalaisen tuomion 54 kohdassa toisistaan perustamissopimuksen 90 artiklan 3 kohdan ja 169 artiklan (josta on tullut EY 226 artikla) mukaiset menettelyt. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen mukaan perustamissopimuksen 169 artiklan nojalla komissio "voi" aloittaa jäsenyysselvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan menettelyn jäsenvaltiota vastaan, kun taas perustamissopimuksen 90 artiklan 3 kohdassa määrätään, että komissio toteuttaa aiheelliset toimenpiteet, "jos se on tarpeen". Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen mukaan tällä ilmaisulla ilmaistaan, että komission on tutkittava kantelut huolellisesti ja puolueettomasti, minkä jälkeen se harkintaval-

tansa nojalla päättää siitä, onko sen suoritettava tutkimuksia ja mahdollisesti toteutettava toimenpiteitä yhden tai useamman kyseessä olevan jäsenvaltion suhteen. Toisin kuin komission niiden päätösten osalta, joilla se nostaa jäsenyysselvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan kanteen perustamissopimuksen 169 artiklan nojalla, komission toimivalta toimia kantelun johdosta perustamissopimuksen 90 artiklan 3 kohdan mukaisesti, vaikka siihen sisältyykin harkintavaltaa, voi olla tuomioistuINVALVONNAN kohteena (ks. vastaavasti julkisasiamies Mischon yhdistetyissä asioissa C-302/99 P ja C-308/99 P, komissio ja Ranska v. TF1, tuomio 12.7.2001, Kok. 2001, s. I-5603, antaman ratkaisuehdotuksen 96 kohta).

- 20 Vaikka komissiolle on myönnetty laaja harkintavalta, joka koskee sekä niitä toimia, joihin se katsoo tarpeelliseksi ryhtyä, että tähän tarkoitukseen asianmukaisia keinoja (ks. esim. em. asia Bundesverband der Bilanzbuchhalter vastaan komissio, tuomion 27 kohta), ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin huomautti valituksenalaisen tuomion 55–57 kohdassa, että siltä osin kuin komissiolla on velvollisuus tutkia kantelu huolellisesti ja puolueettomasti, tämän velvollisuuden noudattaminen ei salli sitä, että päätös ryhtyä tai jättää ryhtymättä toimenpiteisiin kantelun vuoksi voitaisiin jättää samanlaisen tuomioistuINVALVONNAN ulkopuolelle kuin mikä koskee perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan rikkomisen toteamista (ks. esim. asia 26/76, Metro v. komissio, tuomio 25.10.1977, Kok. 1977, s. 1875, Kok. Ep. III, s. 459, 13 kohta). Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin vetosi julkisasiamies Mischon edellä mainituissa yhdistetyissä asioissa komissio ja Ranska vastaan TF1 antaman ratkaisuehdotuksen 97 kohtaan, jossa todetaan, että sama koskee perustamissopimuksen 90 artiklan 3 kohdan rikkomistilanteita. Lisäksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että tällainen tuomioistuINVALVONTA on myös osa jäsenvaltioiden perustuslaillisille perinteille yhteisiä oikeusvaltion yleisiä periaatteita, mikä vahvistetaan perusoikeuskirjan 47 artiklassa.

- 21 Kun riidanalainen toimi on komission päätös olla käyttämättä perustamissopimuksen 90 artiklan 3 kohdan mukaista toimivaltaansa, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen mukaan yhteisöjen tuomioistuimella on komission harkintavallan kunnioittamiseksi ainoastaan rajoitettu valvontatehtävä, johon kuuluu sen varmistaminen, että riidanalaiseen toimeen sisältyy perustelut, joista ilmenee, että asian kannalta merkitykselliset seikat on otettu huomioon, että huomioon otetut tosiseikat pitävät paikkansa ja ettei näitä tosiseikkoja ole lähtökohtaisesti arvioitu väärin.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa nostetun kanteen tutkittavaksi ottaminen

- 22 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin otti huomioon alustavat huomionsa ja otti max.mobilin nostaman kanteen tutkittavaksi perustellen tuomiotaan seuraavasti.
- 23 Aluksi valituksenalaisen tuomion 65 kohdassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että komission 11.12.1998 päivätyt kirje, jossa se ilmoitti max.mobilille aikeensa olla ryhtymättä toimenpiteisiin sen perustamissopimuksen 90 artiklan 3 kohdan nojalla tekemän kantelun vuoksi, on päätös, josta voidaan nostaa kumoamiskanne.
- 24 Tämän jälkeen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi kyseisen tuomion 70 ja 71 kohdassa, että tämä päätös on osoitettu max.mobilille ja se koskee kyseistä yhtiötä erikseen useista syistä.
- 25 Ensinnäkin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että riidanalainen toimi on komission vastaus max.mobilin tekemään muodolliseen kanteluun.
- 26 Toiseksi se totesi, että komissio on järjestänyt tämän yhtiön kanssa useita kokouksia tutkiakseen kantelussa esitettyjä eri seikkoja.
- 27 Kolmanneksi kyseisellä yhtiöllä oli ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen mukaan silloin, kun sille myönnettiin GSM-toimilupa, ainoastaan yksi kilpailija, Mobilkom, joka hyötyi valtion toimenpiteistä, jotka mainittiin kantelun siinä osassa, jonka osalta komissio katsoi riidanalaisessa toimessa, ettei sen tarvitse tutkia sitä tarkemmin.

- 28 Neljänneksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin huomautti, että max.mobil on Mobilkommin kahdesta kilpailijasta ainoa, jolle määrättiin samansuuruinen maksu kuin Mobilkomille, kun taas toiselle kilpailijalle, Connect Austrialle, määrättiin huomattavasti alhaisempi maksu kuin Mobilkomille tai max.mobilille.
- 29 Viidenneksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen mukaan on riidatonta, että Mobilkomille määrättyä maksuna, joka on kantelun ja riidanalaisen päätöksen keskeinen kysymys, on käytetty mekaanisesti maksua, jota max.mobil ehdotti Itävallan toisen GSM-toimiluvan myöntämistä koskevassa menettelyssä.
- 30 Kuudenneksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että kantelun ja riidanalaisen päätöksen kohteena oleva toimenpide koskee yksinomaan Mobilkomia eikä ole edellä mainitussa asiassa Bundesverband der Bilanzbuchhalter vastaan komissio kyseessä olleen toimen kaltainen yleinen toimi.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa nostetun kanteen asiakysymys

- 31 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin huomautti valituksenalaisen tuomion 73 ja 75 kohdassa, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen valvonta rajoittuu sen tarkastamiseen, onko komissio noudattanut velvollisuuttaan tutkia kantelut huolellisesti ja puolueettomasti, ja että riidanalainen päätös perustuu tosiseikkoihin, joiden paikkansapitävyyttä ei ole kiistetty, minkä jälkeen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että komissio on voinut ilman, että se olisi tehnyt ilmeistä arviointivirhettä, todeta, ettei pelkästään se, että Mobilkomille on määrätty samansuuruinen maksu kuin max.mobilille, riitä osoitukseksi siitä, että tämä on saanut Mobilkommin käyttämään markkina-asemaansa väärin. Tämä toteamus on lisäksi komission aiemman päätöskäytännön mukainen.

- 32 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi lisäksi, että riidanalainen päätös on tehty useiden max.mobilin ja komission välisten kokousten jälkeen eli max.mobilin tuntemassa asiayhteydessä, jonka perusteella se on voinut ymmärtää riidanalaisen toimen perusteluosassa esitetyt syyt. Näin ollen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen mukaan perustelujen ei voida todeta puuttuvan tai olevan puutteelliset, kuten asiassa 294/81, Control Data vastaan komissio, 17.3.1983 annetussa tuomiossa (Kok. 1983, s. 911, 15 kohta). Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi tämän vuoksi, että riidanalaisen toimen perustelut ovat perustamissopimuksen 190 artiklan (josta on tullut EY 253 artikla) valossa riittävät.

Oikeudenkäyntimenettely yhteisöjen tuomioistuimessa

- 33 Euroopan yhteisöjen komissio valitti yhteisöjen tuomioistuimeen 12.4.2002.
- 34 Ranskan tasavalta pyysi 1.8.2002 saada osallistua oikeudenkäyntiin väliintulijana tukeakseen komission vaatimuksia. Yhteisöjen tuomioistuimen presidentti hyväksyi väliintulohakemuksen 24.10.2002 antamallaan määräyksellä.
- 35 Max.mobil teki vastineessaan vastavalituksen 9.8.2002. Komissio vastasi siihen vastauskirjelmällään 15.11.2002. Max.mobil toimitti vastauskirjelmänsä 25.2.2003.

Valituksessa ja vastavalituksessa esitetyt vaatimukset

36 Komissio vaatii, että yhteisöjen tuomioistuin

- kumoaa valituksenalaisen tuomion siltä osin kuin siinä otetaan tutkittavaksi max.mobilin komission 11.12.1998 päiväystä kirjeestä nostama kumoamiskanne

- jättää max.mobilin riidanalaisesta toimesta nostaman kumoamiskanteen tutkimatta

- hylkää max.mobilin nostaman vastakanteen

- velvoittaa max.mobilin korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

37 Max.mobil vaatii, että yhteisöjen tuomioistuin

- ensisijaisesti jättää komission valituksen tutkimatta tai toissijaisesti hylkää sen perusteettomana

ja vastavalituksen perusteella

- kumoaa valituksenalaisen tuomion siltä osin kuin siinä hylätään sen kanne perusteettomana

- kumoaa riidanalaisen toimen

- velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

38 Ranskan tasavalta vaatii väliintulokirjelmässään, että yhteisöjen tuomioistuin

- kumoaa valituksenalaisen tuomion siltä osin kuin siinä otetaan tutkittavaksi max.mobilin kumoamiskanne perustamissopimuksen 90 artiklan nojalla

- velvoittaa max.mobilin korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Valitus

Valituksen tutkittavaksi ottaminen

Asianosaisten lausumat

- 39 Komissio katsoo, että valitus voidaan ottaa tutkittavaksi, perustellen väitettään kahdella seikalla.
- 40 Komission mukaan valitus voidaan ensinnäkin ottaa tutkittavaksi EY:n tuomioistuimen perussäännön 49 artiklan (josta on tullut 56 artikla) ensimmäisen kohdan nojalla, koska valituksenalaisessa tuomiossa ratkaistaan oikeudenkäyntiväite siten, että asia otetaan tutkittavaksi. Valituksenalainen tuomio on näin ollen komissiolle, joka oli tuolloin vastaajana ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa, vastainen päätös. Sillä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on asiakysymyksen osalta hylännyt kanteen perusteettomana, ei ole merkitystä komission sellaisen valituksen tutkittavaksi ottamisen kannalta, jossa yhteisöjen tuomioistuinta vaaditaan kumoamaan valituksenalainen tuomio, jonka mukaan riidanalainen toimi on kannekelpoinen (asia C-23/00 P, neuvosto v. Boehringer, tuomio 26.2.2002, Kok. 2002, s. I-1873, 50 ja 52 kohta).
- 41 Toiseksi valitus voidaan komission mukaan tutkia EY:n tuomioistuimen perussäännön 49 artiklan kolmannen kohdan nojalla. Komissio on nimittäin yksi asianosaisista, jotka voivat tehdä valituksen valituksenalaisesta tuomiosta riippumatta siitä, esitetäänkö itse pääasian osalta vaatimuksia, kuten yhteisöjen tuomioistuin myöntää implisiittisesti asiassa C-73/97 P, Ranska vastaan Comafrica ym., 21.1.1999 antamassaan tuomiossa (Kok. 1999, s. I-185), tai tarvitsematta näyttää toteen valitusta koskevaa intressiään, kuten yhteisöjen tuomioistuin korostaa asiassa C-49/92 P, komissio vastaan Anic Partecipazioni, 8.7.1999 antamassaan tuomiossa (Kok. 1999, s. I-4125, 171 kohta).

- 42 Max.mobil katsoo, että koska komissio on voittanut asian, sovelletaan EY:n tuomioistuimen perussäännön 49 artiklan toista kohtaa, jonka mukaan komission valitusta ei voida ottaa tutkittavaksi. Lisäksi tässä asiassa kysymystä tutkittavaksi ottamisesta ei käsitelty prosessiväitteen yhteydessä vaan asiakysymyksen tutkimisen yhteydessä. Valituksenalaisessa tuomiossa käsiteltiin kannetta kokonaisuudessaan, mitä lähestymistapaa tukee ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 114 artiklan 4 kohta.
- 43 Max.mobil riitauttaa lisäksi EY:n tuomioistuimen perussäännön 49 artiklan kolmatta kohtaa koskevan komission tulkinnan. Yhteisöjen toimitukset eivät voi olla erilaisessa asemassa kuin muut asianosaiset. Ne eivät voi tehdä valitusta ainoastaan siksi, että yhteisöjen tuomioistuin selventäisi yhtä samassa tuomiossa käsitellyistä oikeudellisista kysymyksistä, jotka tämän vuoksi liittyvät toisiinsa, kuten sen mukaan ilmenee edellä mainitussa asiassa neuvosto vastaan Boehringer annetun tuomion 51 kohdasta, joka on vahvistettu edellä mainituissa yhdistetyissä asioissa komissio ja Ranska vastaan TF1 annetussa tuomiossa.
- 44 Max.mobil toteaa lopuksi, että edellä mainitun asian Ranska vastaan Comafrika ym. asiayhteys on erilainen. Yhteisöjen tuomioistuin tarkasteli kyseisessä asiassa useaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen päätöstä, joten vetoamisella tähän asiaan ei ole merkitystä.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 45 Aluksi on hylättävä max.mobilin väite, jonka yhteydessä se viittasi edellä mainituissa yhdistetyissä asioissa komissio ja Ranska vastaan TF1 annettuun tuomioon. Kyseisessä asiassa yhteisöjen tuomioistuin vahvisti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen päätöksen, jonka mukaan asiasta ei ole tarpeen lausua, ja totesi,

että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin saattoi ratkaista asian ilman, että sen piti lausua kanteen tutkittavaksi ottamisesta, kun otetaan huomioon kysymysten käsittelyjärjestys (em. yhdistetyt asiat komissio ja Ranska v. TF1, tuomion 25–28 kohta).

- 46 Käsiteltävänä olevassa asiassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on sen sijaan lausunut nimenomaisesti kanteen tutkittavaksi ottamisesta ennen asiakysymyksen käsittelyä.
- 47 EY:n tuomioistuimen perussäännön 49 artiklan ensimmäisessä kohdassa määrätään seuraavaa:

”Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen lopullisiin päätöksiin sekä päätöksiin, joilla tehdään vain osittainen asiaratkaisu taikka joilla ratkaistaan väite toimivallan puuttumisesta tai siitä, että asia on jätettävä tutkittavaksi ottamatta, voidaan hakea muutosta yhteisöjen tuomioistuimelta kahden kuukauden kuluessa muutoksenhaun kohteena olevan päätöksen tiedoksiantamisesta.”

- 48 Perussäännön 49 artiklan kolmannen kohdan mukaan yhteisöjen toimielinten ei tarvitse osoittaa intressiä voidakseen valittaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomiosta (em. asia komissio v. Anic Participazioni, tuomion 171 kohta).
- 49 Käsiteltävänä olevassa asiassa komission valituksessa vaaditaan yhteisöjen tuomioistuinta kumoamaan valituksenalaisen tuomion 65–72 kohta, joissa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi nimenomaisesti komission esittämän oikeudenkäyntiväitteen ja jotka muodostavat EY:n tuomioistuimen perussäännön 49 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitetun päätöksen, jolla ratkaistaan väite siitä, että asia on jätettävä tutkittavaksi ottamatta.

- 50 Kyseisessä määräyksessä tarkoitetut päätökset, joilla ratkaistaan väite siitä, että asia on jätettävä tutkittavaksi ottamatta, ovat toiselle asianosaiselle vastaisia päätöksiä, kun niissä joko hyväksytään tai hylätään tämä oikeudenkäyntiväite. Yhteisöjen tuomioistuin on muun muassa hyväksynyt valituksen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomiosta, jolla tämä oli hylännyt toisen asianosaisen kanteesta esittämän oikeudenkäyntiväitteen, vaikka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin oli myöhemmin samassa tuomiossa hylännyt tämän kanteen perusteettomana (ks. em. asia Ranska v. Comafrika ym. ja asia neuvosto v. Boehringer, tuomion 50 kohta).
- 51 Koska ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt päätöksen max.mobilin nostaman kanteen tutkittavaksi ottamisesta ennen kanteen hylkäämistä, kuten on todettu, komission valitus kyseisestä sille vastaisesta päätöksestä on käsiteltävänä olevassa asiassa otettava tutkittavaksi.
- 52 Max.mobilin kyseistä valitusta vastaan esittämä oikeudenkäyntiväite on tämän vuoksi hylättävä.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa nostetun kanteen tutkittavaksi ottaminen

Asianosaisten lausumat

- 53 Vaikka komissio myöntää, että sen on tutkittava huolellisesti kantelut, joita sille tehdään perustamissopimuksen 90 artiklan soveltamisalalla, se katsoo Ranskan

hallituksen tukemana, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen, kun se on katsonut, että komission kilpailumääräysten rikkomisen tutkimista koskeva päätös on kannekelpoinen.

- 54 Komissio väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tulkinut virheellisesti edellä mainitussa asiassa Bundesverband der Bilanzbuchhalter vastaan komissio annettua tuomiota, kun se on todennut, että siinä esitetty ratkaisu, jonka mukaan komissiolla on harkintavaltaa rikkomisia tutkiessaan, on ainoastaan poikkeus yleiseen kantelujen tutkimista koskevaan oikeuteen. Komissio väittää, että yhteisöjen tuomioistuin toteaa kyseisen tuomion 25 kohdassa päinvastoin, että asiavaltuus nostaa kante komission päätöksestä olla ryhtymättä toimenpiteisiin perustamissopimuksen 90 artiklan 3 kohdan nojalla voi toteutua ainoastaan poikkeuksellisissa tilanteissa.
- 55 Käsiteltävänä olevassa asiassa max.mobil ei komission mukaan ole kyseisessä tuomiossa tarkoitettussa poikkeuksellisessa tilanteessa, kuten Ranskan hallituskin toteaa.
- 56 Komissio riitauttaa Ranskan hallituksen tukemana sen, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin luonnehti valituksenalaisen tuomion 64–68 ja 71 kohdassa sen 11.12.1998 päivättyä kirjettä ”päätökseksi”. Komission kirjeitä olisi sen mukaan pidettävä pelkkinä tiedonantoina.
- 57 Komissio katsoo, että asetuksessa N:o 17 myönnettyt menettelylliset oikeudet, kuten oikeus saada komissiolta päätös, eivät sovellu perustamissopimuksen 90 artiklan 3 kohdan soveltamisalalla.

- 58 Komissio katsoo tämän vuoksi, ettei ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi tukeutua ennakkotapauksiin, jotka koskevat perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan soveltamisalaan kuuluvia oikeuksia.
- 59 Komissio katsoo lopuksi, että tähän asti yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännössä tuntematon yksilöllisten tilanteiden hyvää hallintotapaa koskeva periaate, johon ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tukeutuu perusteluissaan, on liian yleinen, jotta yksityisten oikeussubjektien menettelylliset oikeudet voitaisiin perustaa siihen, varsinkin kun perusoikeuskirjaa, johon vedotaan tämän periaatteen tueksi, ei komission mukaan voida soveltaa. Perusoikeuskirjan 41 artiklan 2 kohdan kolmannessa luetelmakohdassa muistutetaan ainoastaan perustamissopimuksen 190 artiklan mukaisesta perusteluvollisuudesta. Perusoikeuskirjan 41 artiklan 4 kohta heijastelee EY 21 artiklan kolmatta kohtaa, sellaisena kuin se on muutettuna Amsterdamin sopimuksella, joka ei ollut vielä voimassa 11.12.1998, jolloin ensimmäisessä oikeusasteessa tuomioistuimessa riidanalaisena päätöksenä arvioitu riidanalainen toimi tehtiin.
- 60 Max.mobil vetoaa ensisijaisesti asiavaltuuteensa. Se tukeutuu julkisasiamies Mischon edellä mainituissa yhdistetyissä asioissa komissio ja Ranska vastaan TF1 esittämän ratkaisuehdotuksen 99, 100, 103 ja 107 kohtaan, asiassa C-225/91, Matra vastaan komissio, 15.6.1993 annettuun tuomioon (Kok. 1993, s. I-3203, Kok. Ep. XIV, s. I-233, 23 ja 25 kohta) sekä julkisasiamies La Pergolan edellä mainitussa asiassa Bundesverband der Bilanzbuchhalter vastaan komissio esittämään ratkaisuehdotukseen ja toteaa, että viimeksi mainitussa asiassa yhteisöjen tuomioistuimen toteamus siitä, että asia on jätettävä tutkimatta, ei perustunut komission laajaan harkintavaltaan vaan siihen, että kantelu koski yleisesti sovellettavaa toimea, jota koskevaa yksityisen oikeussubjektin nostamaa kannetta ei voitu tutkia.
- 61 Kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi valituksenalaisessa tuomiossa, komission päätös olla ryhtymättä toimenpiteisiin kantelun vuoksi koskee max.mobilin mukaan sitä erikseen tämän tuomion 24–30 kohdassa mainituilla perusteilla.

- 62 Komission laaja harkintavalta ei max.mobilin mukaan aiheuta automaattisesti sitä, että tämän harkintavallan nojalla tehdyistä päätöksistä nostetut kanteet olisi jätettävä tutkimatta.
- 63 Max.mobilin mukaan näin ollen ei voida sulkea pois sitä, että yksityisten oikeussubjektien kanteluiden hylkäämistä koskevien komission päätösten laillisuus tutkittaisiin riidanalaiusten toimien luonteesta riippumatta. Max.mobil vetoaa tältä osin edellä mainitussa asiassa Bundesverband der Bilanzbuchhalter vastaan komissio annetun tuomion 24 ja 25 kohtaan.
- 64 Lisäksi max.mobil katsoo olevansa kyseisessä asiassa ja asiassa T-17/96, TF1 vastaan komissio, 3.6.1999 annetussa tuomiossa (Kok. 1999, s. II-1757) tarkoitettussa poikkeuksellisessa tilanteessa. Viimeksi mainitussa asiassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi kyseessä olevan tilanteen olevan poikkeuksellinen, koska kantajan kilpailuasema oli poikkeuksellinen muihin televisiokanaviin nähden ja koska kanne koski yksilöllistä päätöstä eikä yleisesti sovellettavaa päätöstä, toisin kuin edellä mainitussa asiassa Bundesverband der Bilanzbuchhalter vastaan komissio.
- 65 Max.mobil katsoo lopuksi, että komission väite, jonka mukaan perusoikeuskirjalla ei ole oikeudellista merkitystä, on virheellinen, sillä tässä asiakirjassa kootaan ja vahvistetaan Euroopan unionin perusoikeudet. Perusoikeuskirjan 41 artiklan 2 kohta perustuu max.mobilin mukaan selvästi yksilöllisten tilanteiden hyvää hallintotapaa koskevan periaatteen tunnustamiseen. Se väittää lisäksi, että menettelyllisten oikeuksien nimenomainen myöntäminen ei voi olla edellytyksenä henkilön puolustautumisoikeuksien kunnioittamiselle (asia C-301/87, Ranska v. komissio, tuomio 14.2.1990, Kok. 1990, s. I-307, Kok. Ep. X, s. 319; nk. Boussac Saint Frères -tapaus).

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 66 Perustamissopimuksen 90 artiklan 3 kohdassa komissio veloitetaan valvomaan, että jäsenvaltiot noudattavat niille kuuluvia veloitteitaan 90 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen yritysten osalta, ja komissiolle annetaan nimenomainen toimivalta antaa tässä tarkoituksessa direktiivejä ja tehdä päätöksiä. Komissio voi todeta, että tietty jäsenvaltion toimenpide on perustamissopimuksen määräysten vastainen, ja osoittaa toimenpiteet, jotka kyseisen jäsenvaltion on toteutettava yhteisön oikeuden mukaisten veloitteidensa noudattamiseksi (ks. em. asia Bundesverband der Bilanzbuchhalter v. komissio, tuomion 23 kohta).
- 67 Käsiteltävänä olevassa asiassa max.mobil, joka oli kantajana ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa, pyysi komissiota toteamaan, että Itävallan tasavalta oli rikkonut perustamissopimuksen 86 artiklaa ja 90 artiklan 1 kohtaa. Se väitti kantelussaan, että koska siltä ja sen kilpailijalta Mobilkomilta ei ollut vaadittu erisuuruisia maksuja, vaikka PTA oli antanut tytäryhtiölleen Mobilkomille tukea GSM-verkon perustamista ja hyödyntämistä varten, Itävallan viranomaiset olivat lainvastaisesti myöntäneet etuja Mobilkomille taajuuksia myöntäessään.
- 68 Edellä mainitussa asiassa Bundesverband der Bilanzbuchhalter vastaan komissio annetun tuomion 24 kohdasta ilmenee, että yksityisellä oikeussubjektilla voi tietyissä tilanteissa olla oikeus nostaa kumoamiskanne päätöksestä, jonka komissio osoittaa jäsenvaltiolle perustamissopimuksen 90 artiklan 3 kohdan nojalla, jos perustamissopimuksen 173 artiklan neljännessä kohdassa (josta on muutettuna tullut EY 230 artiklan neljäs kohta) määrätyt edellytykset täyttyvät.

- 69 Perustamissopimuksen 90 artiklan 3 kohdan sanamuodosta ja kaikkien tämän artiklan sisältämien määräysten tarkoituksesta seuraa kuitenkin, ettei komission tarvitse ryhtyä näissä määräyksissä tarkoitettuihin toimenpiteisiin, sillä yksityiset oikeussubjektit eivät voi vaatia komissiota ottamaan kantaa tietyllä tavalla.
- 70 Se, että kantajalla on suora ja erillinen intressi sellaisen päätöksen kumoamiseen, jossa komissio ilmoittaa, ettei se ryhdy toimenpiteisiin kantajan kantelun perusteella, ei voi luoda sille oikeutta riitauttaa tätä päätöstä. Kirjeellä, jolla komissio ilmoitti max.mobilille, ettei se aio nostaa kannetta Itävallan tasavaltaa vastaan, ei voida katsoa olevan sitovia oikeudellisia vaikutuksia, joten se ei ole kannekelpoinen toimi, josta voitaisiin nostaa kumoamiskanne.
- 71 Kantaja ei voi myöskään vedota kanteen nostamista koskevaan oikeuteen, joka johtuisi asetuksesta N:o 17, jota ei sovelleta perustamissopimuksen 90 artiklan osalta.
- 72 Tämä toteamus ei loukkaa hyvän hallintotavan periaatetta eikä muutakaan yhteisön oikeuden yleistä periaatetta. Mikään yhteisön oikeuden yleinen periaate ei edellytä sitä, että yrityksellä pitäisi olla oikeus nostaa kanne yhteisöjen tuomioistuimissa siitä, että komissio jättää nostamatta kanteen jäsenvaltiota vastaan perustamissopimuksen 90 artiklan 3 kohdan nojalla.

- 73 Näin ollen max.mobililla ei ollut oikeutta nostaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa kannetta komission päätöksestä, jolla se kieltäytyi ryhtymästä toimenpiteisiin ja määräämästä seuraamuksia sellaisen kilpailusääntöjen rikkomisen osalta, joka aiheutui väitteen mukaan Itävallan hallituksen päätöksestä olla vaatimatta kyseiseltä yritykseltä ja sen kilpailijalta Mobilkomilta erisuuruisia maksuja niiden kannettavien puhelinten verkkopalveluihin liittyvän toiminnan osalta.
- 74 Tämän vuoksi on todettava, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin teki virheen, kun se tutki max.mobilin riidanalaisesta toimesta nostaman kanteen.
- 75 Edellä esitetyn perusteella ja ilman, että on tarpeen tutkia muita komission valitusperusteita ja vastavalituksen vaatimuksia, on todettava, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomio on kumottava ja max.mobilin riidanalaisesta toimesta nostama kanne on jätettävä tutkimatta.

Oikeudenkäyntikulut

- 76 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan, jota tämän työjärjestyksen 118 artiklan nojalla sovelletaan muutoksenhakumenettelyyn, asian hävinnyt asianosainen veloitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska komissio on vaatinut, että max.mobil veloitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, ja koska tämä on hävinnyt asian, se on veloitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (suuri jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) **Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-54/99, max.mobil vastaan komissio, 30.1.2002 antama tuomio kumotaan.**

- 2) **Max.mobil Telekommunikation Service GmbH:n Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa nostama kanne jätetään tutkimatta.**

- 3) **T-Mobile Austria GmbH veloitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.**

Allekirjoitukset